



*Wynalce*

## Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/328/93/91

### OPINIA PUBLICZNA O PRYWATYZACJI

Komunikat z badań

Warszawa, wrzesień 1991 r.

W sierpniu br. CBOS badał<sup>1</sup> m.in. poglądy społeczeństwa na temat zmian struktury własności w Polsce.

Spośród różnych form działalności ekonomicznej, zmierzających do utworzenia systemu własności prywatnej, respondenci za najbardziej korzystny dla gospodarki kraju uznali sposób polegający na sprzedaży własności państwowej (25% wskazań), natomiast za najmniej korzystny - powszechne uwłaszczenie obywateli (15%). Warto jednak podkreślić, że każdą z metod prywatyzacji częściej oceniano negatywnie niż pozytywnie. Ponadto znaczne grupy badanych miały do nich stosunek ambiwalentny i również duże (częściej niż co piąty badany) nie wyraziły swojego zdania w tej kwestii.

w procentach

Czy dla polskiej gospodarki .....będzie przedsięwzięciem:	CBOS			
	<u>korzyst- nym</u>	<u>w takim sa- mym stopniu korzystnym co nieko- rzystnym</u>	<u>nieko- rzyst- nym</u>	<u>trudno powie- dzieć</u>
reprivatyzacja, tzn. zwrot byłej własności prywatnej właścicielom	21	26	31	22
privatyzacja, tzn. sprzedaż własności państwowej	25	26	27	22
powszechna prywatyza- cja, tzn. bezpłatne rozdanie wszystkim obywatelom części majątku narodowego	15	16	42	27

Wypowiadając się na temat wpływu poszczególnych metod prywatyzacji na własną sytuację, najliczniejsze grupy ankietowanych (po ok.1/3) udzieliły odpowiedzi "trudno powiedzieć", a po ok.25% uznało je za niekorzystne.

<sup>1</sup> Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia (19)" zrealizowano w dniach 23-26 sierpnia 1991 r. na 1000-osobowej próbie losowej dorosłej ludności kraju.

Co piąty respondent twierdził, że dla niego osobiście korzystna będzie powszechna prywatyzacja, niemal co piąty - że sprzedaż akcji, a zysków z reprivatyzacji spodziewa się 12% badanych.

w procentach

Czy dla Pana(i) osobiście ..... będzie przedsięwzięciem:	CBOS			
	<u>korzystnym</u>	<u>w takim samym stopniu korzystnym co niekorzystnym</u>	<u>niekorzystnym</u>	<u>trudno powiedzieć</u>
reprivatyzacja, tzn. zwrot byłej własności prywatnej właścicielom	12	27	26	35
prywatyzacja, tzn. sprzedaż własności państwowej	18	25	24	32
powszechna prywatyzacja, tzn. bezpłatne rozdanie wszystkim obywatelom części majątku narodowego	20	18	27	34

Tak więc, opinie respondentów o poszczególnych formach prywatyzacji, zarówno w aspekcie ich wpływu na gospodarkę kraju, jak i sytuację osobistą, cechuje duża rozbieżność. Jednocześnie znaczne ich grupy nie mają wyrobionego zdania na ten temat i również dużo badanych uważa, że sposoby te okażą się w takim samym stopniu korzystne co niekorzystne.

Co trzeci badany nie potrafił określić wartości bonów kapitałowych, jakie powinien otrzymać w przypadku wprowadzenia w życie programu powszechnego uwłaszczenia. Wśród podających kwotę największa liczebnie grupa (16%) spodziewa się dostać bonu wartości 100 mln zł, niemal trzykrotnie mniejsza (6%) - liczy na 50 mln zł, a co czternasty ankietowany (7%) - na 10 mln zł. Mniejsze grupy badanych (poniżej 5%) podały inne wartości, przy czym znaleźli się i tacy, którzy oczekują bardzo wysokich sum - ponad 900 mln zł (1% wskazań). Obliczona na podstawie kwot podawanych przez respondentów średnia wartość bonu kapitałowego, jaki ewentualnie powinien otrzymać każdy mieszkaniec kraju, wynosi 71 956 tys. zł.

W połowie sierpnia br. niemal połowa (47%) respondentów CBOS uważała, że polityka rządu stwarza szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego, a połowa była przeciwnego zdania. Poglądy te są związane z podejściem badanych do problemu prywatyzacji (tab.1, 2, 3).

Tabela 1

w procentach

Ocena wpływu reprivatyzacji na gospodarkę kraju	Ocena polityki rządu w aspekcie możliwości wyprowadzenia kraju z kryzysu gospodarczego:		
	aprobata	dezaprobata	brak opinii
Korzystny	75	25	-
W takim samym stopniu korzystny co niekorzystny	48	50	2
Niekorzystny	31	66	3
Brak opinii	44	48	8

Tabela 2

w procentach

Ocena wpływu prywatyzacji na gospodarkę kraju	Ocena polityki rządu w aspekcie możliwości wyprowadzenia kraju z kryzysu gospodarczego:		
	aprobata	dezaprobata	brak opinii
Korzystny	73	27	-
W takim samym stopniu korzystny co niekorzystny	44	53	3
Niekorzystny	28	69	3
Brak opinii	44	48	8

Tabela 3

w procentach

Ocena wpływu powszechnej prywatyzacji na gospodarkę kraju	Ocena polityki rządu w aspekcie możliwości wyprowadzenia kraju z kryzysu gospodarczego:		
	aprobata	dezaprobata	brak opinii
Korzystny	61	39	-
W takim samym stopniu korzystny co niekorzystny	45	53	2
Niekorzystny	46	52	2
Brak opinii	44	49	7

Ci z respondentów, którzy pozytywnie oceniają wpływ działań prywatyzacyjnych na gospodarkę kraju, częściej niż inni uznają politykę rządu za stwarzającą szansę wyjścia z kryzysu gospodarczego. Trzeba jednak dodać, że związek ten jest silniejszy w przypadku reprivatyzacji i sprzedaży majątku państwowego niż w przypadku uwłaszczenia wszystkich obywateli.

Podobna zależność zachodzi pomiędzy stosunkiem do poszczególnych form prywatyzacji a ogólną oceną rozwoju sytuacji w kraju (tab.1,2,3 aneksu).

\*       \*       \*

Jak wykazały wyniki sondażu, stosunek społeczeństwa do problemu przekształceń własnościowych cechuje duża rozbieżność poglądów. Wydaje się, że jest on postrzegany jako jedna z dziedzin działalności rządu i oceniany przez pryzmat stosunku do niego. Natomiast jako problem samoistny wywołuje niewielkie emocje społeczne. Jednym z przejawów takiego podejścia do sprawy zmian struktury własności w Polsce jest nikły wpływ sytuacji społeczno-demograficznej badanych na ich poglądy w tej kwestii.

## ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy dla polskiej gospodarki reprivatyzacja, tzn. zwrot byłej własności prywatnej właścicielom, będzie przedsięwzięciem:				Liczba osób
	korzystnym	w takim samym stopniu korzystnym co niekorzystnym	niekorzystnym	trudno powiedzieć	
Ogółem	21	26	31	22	998
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	25	26	32	16	475
Kobiety	17	26	31	27	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	23	33	20	24	109
25-29	33	23	24	21	92
30-39	17	33	31	18	251
40-49	20	28	34	18	172
50-59	19	19	40	22	145
60 lat i więcej	20	20	33	27	229
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	20	25	31	24	410
Miasto	21	27	32	20	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	20	23	37	20	107
21-100	20	25	31	24	172
101-500	19	25	35	20	175
501 tys. i więcej mieszkańców	24	35	24	17	134
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	18	27	28	28	169
Północno-wschodni (Białystok)	21	18	32	28	71
Północny (Gdańsk)	23	29	34	14	93
Południowy (Katowice)	23	23	30	25	172
Południowo-wschodni (Kraków)	20	32	26	21	162
Środkowowschodni (Lublin)	19	28	25	28	87
Środkowozachodni (Poznań)	18	32	36	14	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	25	16	43	16	109
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	18	21	34	27	419
Zasadnicze zawodowe	22	30	27	21	246
Średnie	22	28	31	18	263
Wyższe	23	37	34	6	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	38	20	28	14	50
Pozostali umysłowi	16	31	37	16	224
Pracownicy handlu i usług	16	19	39	25	67
Robotnicy wykwalifikowani	21	27	32	21	262
Robotnicy niewykwalifikowani	16	26	33	26	125
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	30	22	24	24	37
Rolnicy	22	23	28	27	166
Prywatni przedsiębiorcy	25	34	18	22	55
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	20	23	35	22	230
751-1500	20	24	34	22	428
1501-2250	19	32	30	19	182
2251-3000	17	30	20	33	66
3001-3750	32	28	28	11	46
3751-4500	39	39	17	6	18
Powyżej 4500 tys. zł	12	37	19	31	16
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	17	22	45	16	138
Centrum	17	34	37	12	300
Prawica	35	23	27	15	224
Trudno powiedzieć	16	23	24	38	334
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	19	24	39	19	70
Skupionych w OPZZ	10	39	33	17	57
Innych	19	25	41	16	32
Nie należący do żadnych	22	25	31	22	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	35	29	25	11	293
Zły	13	25	39	23	464
Trudno powiedzieć	18	25	24	33	241

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy dla polskiej gospodarki prywatyzacja, tzn. sprzedaż własności państwowej będzie przedsięwzięciem:				Liczba osób
	korzystnym	w takim samym stopniu korzystnym co niekorzystnym	niekorzystnym	trudno powiedzieć	
Ogółem	26	26	27	21	998
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	32	24	26	17	475
Kobiety	19	28	27	26	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	42	23	12	23	109
25-29	36	24	25	15	92
30-39	27	28	26	19	251
40-49	25	27	28	19	172
50-59	15	26	36	23	145
60 lat i więcej	19	25	28	27	229
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	27	20	29	24	410
Miasto	24	30	25	20	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	27	27	31	15	107
21-100	25	24	26	25	172
101-500	22	38	20	21	175
501 tys. i więcej mieszkańców	25	31	26	17	134
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	26	23	29	22	169
Północno-wschodni (Białystok)	30	15	34	21	71
Północny (Gdańsk)	35	29	23	13	93
Południowy (Katowice)	23	29	20	28	172
Południowo-wschodni (Kraków)	24	26	27	23	162
Środkowowschodni (Lublin)	23	29	23	25	87
Środkowozachodni (Poznań)	19	31	36	13	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	30	23	24	23	109
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	18	21	33	28	419
Zasadnicze zawodowe	28	27	23	22	246
Średnie	34	28	23	15	263
Wyższe	31	47	13	9	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	54	24	8	14	50
Pozostali umysłowi	24	36	26	14	224
Pracownicy handlu i usług	12	28	40	19	67
Robotnicy wykwalifikowani	28	24	26	22	262
Robotnicy niewykwalifikowani	14	22	37	28	125
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	24	11	27	38	37
Rolnicy	26	19	28	26	166
Prywatni przedsiębiorcy	33	38	13	16	55
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	19	23	34	23	230
751-1500	24	26	29	21	428
1501-2250	30	30	21	19	182
2251-3000	24	27	20	29	66
3001-3750	37	35	15	13	46
3751-4500	44	33	17	6	18
Powyżej 4500 tys. zł	50	6	6	37	16
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	27	21	34	17	138
Centrum	23	31	33	12	300
Prawica	36	29	21	13	224
Trudno powiedzieć	20	22	21	37	334
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	29	19	36	17	70
Skupionych w OPZZ	14	32	35	19	57
Innych	28	25	25	22	32
Nie należący do żadnych	26	26	26	22	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	42	26	18	14	293
Zły	18	26	36	20	464
Trudno powiedzieć	21	27	19	33	241

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy dla polskiej gospodarki powszechna prywatyzacja, tzn. bezpłatne rozdanie wszystkim obywatelom części majątku narodowego będzie przedsięwzięciem:				Liczba osób
	korzystnym	w takim samym stopniu korzystnym co niekorzystnym	niekorzystnym	trudno powiedzieć	
Ogółem	14	16	42	27	998
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	18	16	44	22	475
Kobiety	12	17	39	33	523
<u>Wiek</u>					
Do 24	19	11	41	28	109
25-29	15	14	43	27	92
30-39	16	15	43	25	251
40-49	14	21	44	20	172
50-59	10	19	46	25	145
60 lat i więcej	13	16	34	36	229
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	11	16	44	29	410
Miasto	17	17	40	26	588
<u>Wielkość miasta</u>					
Do 20 tys.	13	10	52	24	107
21-100	16	17	34	33	172
101-500	16	23	37	25	175
501 tys. i więcej mieszkańców	22	14	42	22	134
<u>Region</u>					
Środkowy (Warszawa)	19	15	38	28	169
Północno-wschodni (Białystok)	11	10	51	28	71
Północny (Gdańsk)	10	23	46	21	93
Południowy (Katowice)	11	18	41	30	172
Południowo-wschodni (Kraków)	12	20	36	31	162
Środkowowschodni (Lublin)	24	10	36	30	87
Środkowozachodni (Poznań)	10	18	49	23	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	20	13	41	26	109
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	13	16	39	32	419
Zasadnicze zawodowe	18	16	37	29	246
Średnie	14	17	47	22	263
Wyższe	10	19	54	17	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	18	18	44	20	50
Pozostali umysłowi	11	17	50	22	224
Pracownicy handlu i usług	19	7	43	30	67
Robotnicy wykwalifikowani	15	17	40	27	262
Robotnicy niewykwalifikowani	14	23	34	30	125
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	24	11	35	30	37
Rolnicy	11	13	40	36	166
Prywatni przedsiębiorcy	25	20	34	20	55
<u>Dochody osobiste respondenta</u>					
Do 750 tys. zł	17	15	37	31	230
751-1500	14	16	42	27	428
1501-2250	14	18	42	26	182
2251-3000	12	17	33	38	66
3001-3750	15	20	48	17	46
3751-4500	17	17	67	0	18
Powyżej 4500 tys. zł	6	25	31	37	16
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>					
Lewica	17	10	49	24	138
Centrum	14	20	48	18	300
Prawica	15	15	48	22	224
Trudno powiedzieć	13	17	29	41	334
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	17	16	43	24	70
Skupionych w OPZZ	12	17	46	25	57
Innych	6	9	47	37	32
Nie należący do żadnych	15	17	41	27	829
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>					
Dobry	22	16	44	17	293
Zły	10	16	45	28	464
Trudno powiedzieć	13	17	32	38	241